

DIDAKTICKÝ TEST

07

SPUO-2

SPUO-3-A

SP-2

SP-2-A

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Hranice úspěšnosti: 44 %

1. Základní informace k zadání zkoušky

Didaktický test **obsahuje 32 úloh**.

Časový limit pro řešení didaktického testu je **uveden na záznamovém archu**.

Povolené pomůcky: psací potřeby a individuální kompenzační pomůcky.

U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.

Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.

U všech **uzavřených** úloh/podúloh je právě **jedna odpověď správná**.

Při hodnocení **otevřených** úloh se **za chybu** považuje **nesprávná** (tj. i nadbytečná) nebo **chybějící dílčí odpověď**. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

2. Pravidla správného zápisu odpovědí

Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.

Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

Zvolte si, zda budete své odpovědi zapisovat

– **do záznamového archu,**

– **do testového sešitu,**

– **do počítače,**

– **na volné listy papíru** (jsou součástí záznamového archu).

Zvolenou variantu zápisu odpovědí **není možné** v průběhu zkoušky **měnit**.

Dodržujte níže uvedené **pokyny** pro zápis odpovědí. Jakýkoli **jiný způsob zápisu odpovědí a jejich oprav** bude považován za **nesprávnou odpověď**.

Pokyny pro zápis odpovědí do záznamového archu:

Pište **modře nebo černě** písíací propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.

U **uzavřených úloh** zřetelně zakřížkujte odpověď, kterou považujete za správnou, v příslušném poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

	A	B	C	D
4	☐	☐	☒	☐

Pokud budete chtít následně zvolit jinou variantu odpovědi, pečlivě zbarvíte původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačíte křížkem do nového pole.

	A	B	C	D
4	☒	☐	☐	☐

Pokud zakřížkujete v jedné úloze/podúloze **více než jedno pole**, bude vaše odpověď považována **za nesprávnou**.

U **otevřených úloh** pište odpovědi čitelně do vyznačených bílých polí.

16

Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou запиšte do stejného pole.

Zápisy uvedené mimo vyznačená bílá pole **nebudou hodnoceny**.

Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

Pokyny pro zápis odpovědí do testového sešitu:

Na testový sešit přepište ze záznamového archu svůj identifikační kód, napište své jméno a příjmení.

U **uzavřených úloh** zakroužkujte variantu odpovědi, kterou považujete za správnou, takto:

- A)
- B)
- C)
- D)

Pokud budete chtít následně zvolit jinou variantu odpovědi, pečlivě zabarvěte původní volbu a zakroužkujte novou variantu, například takto:

- A)
- B)
-
- D)

Pokud zakroužkujete v jedné úloze/podúloze **více než jedno písmeno**, bude vaše odpověď považována **za nesprávnou**.

U **otevřených úloh** je místo pro odpověď označeno takto:

Odpověď:

Poznámky si můžete dělat do testového sešitu mimo místa vyhrazená pro zápis odpovědí. Poznámky nebudou předmětem hodnocení.

Pokyny pro zápis odpovědí do počítače a na volné listy papíru:

Zapisujete-li své odpovědi do prázdného textového souboru na počítači, uveďte nejprve svůj identifikační kód, své jméno a příjmení.

Odpovědi zapisujte vždy tak, že napíšete číslo úlohy a k němu zvolenou variantu odpovědi nebo její slovní řešení, například:

2) B   nebo   **2) ano**

Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–6

Nobelova cena za příběhy utrpení a odvahy

Češi mají jediného držitele nejprestižnějšího ocenění na poli literatury. To ruský písíci laureát Nobelovy ceny za literaturu je více. Přesto od doby, kdy byla tato cena udělena disidentovi Alexandru Solženicynovi, uplynulo dlouhých 45 let, než se stejné pocty dočkal další ruský písící spisovatel (nepočítáme-li Josifa Brodského, který v roce 1987 cenu dostal jako Američan). Stalo se tak 24 let po zániku SSSR, tedy v roce 2015. Tehdy totiž slavnou cenu získala Světlana Alexijevičová – autorka, která se netají svými názory na totalitní režimy.

Velikáni ruské literatury bývali mistři fikce, JEJÍCHŽ účelem bylo vytvořit sytější obraz ruské společnosti, než nabízela realita. Jeden z prvních, kdo pochopil, že skutečnost je barvitější než fikce, byl Solženicyn, autor známého díla Souostroví Gulag, které popisuje osudy vězňů v ruských lágrech. Alexijevičová však jde mnohem dál. Jak sama říká, kdyby tvořila ve stejném století jako Dostojevskij, psala by fikci, jenže dnes „beletrie nedokáže popsat hrůzy, které lidé prožívají“.

Alexijevičová kombinuje literaturu s novinářinou, přístupem ke sběru materiálu se liší od ostatních spisovatelů. Její metoda práce rozhodně není **standardní**: cestuje po celém postsovětském prostoru a mluví se stovkami lidí. Z jejich zpovědí vytváří celek, jenž vyráží dech. **Fádní** nejsou jen samotné příběhy, ale i autorčina práce s jazykovými prostředky. Alexijevičová umí vyslechnutá svědectví přepsat do formy, která zachovává **autenticitu** výpovědí a současně je mění v literární dílo. Témata knih dokazují její cit pro neuralgické body sovětských dějin: válka v Afghánistánu (očima veteránů i očima těch, kterým se příbuzní vrátili z války v rakvích) nebo Černobyl (očima těch, kteří viděli záři nad elektrárnou). Alexijevičová tyto příběhy uchopila s nebývalou **invencí**. Každého čtenáře, JEHOŽ podobná témata oslovují, její knihy zaujmou.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

Úloha 1; max. 2 body

Rozhodněte o každém z následujících **tvrzení**, zda **jednoznačně vyplývá** z výchozího textu (**ANO**), **či nikoli (NE)**:

1.1 Světlana Alexijevičová uvedla, že kdyby tvořila v 18. století, psala by fikci.

ANO – **NE**

1.2 Josif Brodskij a Alexandr Solženicyn se stali laureáty Nobelovy ceny za literaturu před zánikem Sovětského svazu.

ANO – **NE**

1.3 Na rozdíl od Alexandra Solženicyna, odpůrce sovětského totalitního režimu, Světlana Alexijevičová totalitní režimy veřejně obhajuje.

ANO – **NE**

1.4 Téma války v Afghánistánu představila Světlana Alexijevičová mimo jiné z pohledu lidí, kteří byli příbuznými obětí tohoto válečného konfliktu.

ANO – **NE**

Úloha 2; 1 bod

Která z následujících možností **nabízí vhodnou náhradu za slovo chybně užit** ve výchozím textu?

„Chybně užitá slova“ je v případě této úlohy slovo, které má význam neodpovídající kontextu výchozího textu. Posuzovaná slova jsou v textu vyznačena tučně.

- A) místo „fádní“ má být „fascinující“
- B) místo „invence“ má být „konvence“
- C) místo „standardní“ má být „inovativní“
- D) místo „autenticita“ má být „autobiografie“

Úloha 3; 1 bod

Které z následujících tvrzení **o souvětí podtrženém** ve výchozím textu **je pravdivé?**

- A) Souvětí obsahuje celkem pět vět, dvě z nich jsou hlavní.
- B) Souvětí obsahuje celkem čtyři věty, dvě z nich jsou hlavní.
- C) Souvětí obsahuje celkem pět vět, pouze jedna z nich je hlavní.
- D) Souvětí obsahuje celkem čtyři věty, pouze jedna z nich je hlavní.

Úloha 4; 1 bod

Která z následujících možností **nejlépe vystihuje** výchozí text?

- A) publicistický text s prvky hodnotícími tvorbu Světlany Alexijevičové
- B) publicistický text mapující pozadí udělování Nobelovy ceny za literaturu
- C) odborný text s prvky analyzujícími důsledky ocenění Světlany Alexijevičové
- D) odborný text objasňující kritéria výběru kandidátů na Nobelovu cenu za literaturu

Úloha 5; 1 bod

Které z následujících tvrzení **o zájmenech zapsaných** ve výchozím textu **velkými písmeny je pravdivé?**

- A) Tvar „jejíchž“ je v textu užit správně, místo chybně užitého tvaru „jehož“ do textu patří tvar „jež“.
- B) Tvar „jejíchž“ je v textu užit správně, místo chybně užitého tvaru „jehož“ do textu patří tvar „jímž“.
- C) Tvar „jehož“ je v textu užit správně, místo chybně užitého tvaru „jejíchž“ do textu patří tvar „jejíž“.
- D) Tvar „jehož“ je v textu užit správně, místo chybně užitého tvaru „jejíchž“ do textu patří tvar „jejímž“.

Úloha 6; 1 bod

Napište příjmení českého držitele Nobelovy ceny za literaturu.

Jakákoli nadbytečná chybná informace, tedy např. uvedení chybného křestního jména a správného příjmení, je považována za chybu.

Odpověď:

Úloha 7; max. 2 body

Rozhodněte o každém z následujících **souvětí**, zda **je zapsáno pravopisně správně (ANO)**, či **nikoli (NE)**:

7.1 Během výslechu si vzpomněla, že chvíli před tím přepadením se jí ptal na cestu nějaký cizí muž.

ANO – NE

7.2 Po prudké vichřici, která se přehnala přes vesnici a její nejbližší okolí, nezbyl na holých polích ani klas obilí.

ANO – NE

7.3 Zletilý pachatel, který byl minulý týden odsouzen za ublížení na zdraví, si odpiká sedm měsíců za mřížemi.

ANO – NE

7.4 Mezi strmými skalními stěnami ochránci přírody objevili už jen zbytky orlích hnízd, což ve vědeckých kruzích vyvolalo zděšení.

ANO – NE

Úloha 8; max. 4 body

Přiřadte k jednotlivým **textům** (8.1–8.4) **možnost** (A–F), která **patří na vynechané místo (*****)** v textu:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

8.1 ***** je jeden z avantgardních uměleckých směrů první třetiny 20. století.

Obdivuje moderní techniku, je spjat s teorií „osvobozených slov“.

UKÁZKA: poledne $\frac{3}{4}$ flétny kňučení vzplanutí tůmp tůmp poplach praskot
sténání pochod břinkot tlumoky pušky

Odpověď: A   B   C   D   E   F

8.2 ***** je umělecký sloh rozvíjející se v 17. a 18. století. Převládá citová složka nad racionální, důraz je kladen na kontrasty a náboženskou tematiku.

UKÁZKA: Co já? Co ty?

Bože svatý?

Já hřích, pych, lest,

tys sláva, čest.

Odpověď: A   B   C   D   E   F

8.3 ***** je umělecký směr, který vznikl v 2. polovině 19. století. Zdůrazňuje smyslovost a snaží se zachytit prchavou náladu okamžiku.

UKÁZKA: Ty české rybníky jsou stříbro slité,

žíhané temnem stínů pod oblaky,

vloženy v luhy do zeleně syté,

jsou jako krajů mírné, tiché zraky.

Odpověď: A   B   C   D   E   F

8.4 ***** je umělecký směr konce 18. a první poloviny 19. století. Literární postavy revoltují proti společnosti, prožívají nenaplněnou lásku, časté jsou motivy noční přírodní scenérie.

UKÁZKA: Temná noci! jasná noci!

obě k želu mne budíte.

Temná noc mne v hloubi tiskne,

jasná noc mě vzhůru vábí.

Odpověď: A   B   C   D   E   F

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje textů uvedeny.)

- A) baroko
- B) renesance
- C) futurismus
- D) romantismus
- E) expresionismus
- F) impresionismus

Úloha 9; 3 body

Seřadte jednotlivé **části textu** (A–E) za sebou tak, aby **byla dodržena textová návaznost**:

- A) Ta způsobila, že oběť se pomoci bližních nedočkala. Princ Prospero se tomuto osudu chtěl vyhnout, a tak se s tisícem zdravých dvořanů uchýlil do jednoho ze svých opatství. Byla to nádherná budova, výtvar princova vlastního vkusu.
- B) Jeho barva vždy ladila s dekorací a tapetami. Jeden z nich byl celý nachový – barvy temné krve. Uprostřed něj stály obrovské hodiny.
- C) Ovíjela ji vysoká zeď, v níž byly železné brány. Když byli všichni uvnitř, roztavili závory. Nechtěli nikomu dopřát možnosti příchodu ani odchodu, dojde-li k záchvatům zoufalství venku nebo šílenství uvnitř. Přivezli si také hojné zásoby jídla a pití.
- D) Červená smrt dlouho řádila v kraji. Dosud nebylo moru tak strašného. Nejdříve přišly prudké bolesti, pak silné krvácení z pórů a rozklad. Nachové skvrny na těle, to byla morová znamení.
- E) Za takovýchto opatření mohli vzdorovat nákaze. Vnější svět ať se stará o sebe. Bylo by bláznovstvím se soužit. Zatímco venku lidé umírali, princ uspořádal v opatství ples. Slavnost se konala v různě vyzdobených pokojích s okny z malovaného skla.

(E. A. Poe, Maska Červené smrti, upraveno)

9.1 První část textu:	A	B	C	D	E
9.2 Druhá část textu:	A	B	C	D	E
9.3 Třetí část textu:	A	B	C	D	E
9.4 Čtvrtá část textu:	A	B	C	D	E
9.5 Pátá část textu:	A	B	C	D	E

Úloha 10; 1 bod

Ve kterém z následujících souvětí **není chyba v interpunkci**?

- A) Po vyčerpávajících mrazech, nastaly konečně slunečné dny, které lákaly k výletům do přírody.
- B) Mé obavy se každým dnem stupňovaly, výsledky mé práce byly, ale nakonec velmi uspokojivé.
- C) Pokud snížím množství sladkostí, které denně jím alespoň na polovinu, udělám něco pro své zdraví.
- D) Rodiče celý víkend usilovně přemýšleli, jak se nejsnáze vyhnout tomu, před čím je jejich sousedé důrazně varovali.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–15

(1) Seděl jsem v kavárně a zkoumal neznámé znaky ve fialové knize. Náhle do kavárny vstoupil starší muž s trhavými pohyby. Když mě míjel, všiml si mé knihy. Zarazil se, obezřetně se rozhlédl a pak se ke mně sklonil. Chtěl vědět, odkud tu knihu mám. Vysvětlil jsem mu, jak jsem k ní přišel. Přisedl si ke mně a řekl mi tiše: „Pane, zbavte se té knihy. Od té doby, co jsem viděl ta prokletá písmena, bloudím jako zmatený pes světem. Ta písmena vydechují jed, jenž rozežírá známé věci našeho světa. Uvidíte, že naše stavby zvětrají v tomto dechu do obrysů barbarských chrámů, jež se lesknou ohybnou krásou.“

Jeho slova vzbudila můj zájem. **Zeptal jsem se ho, odkud to záhadné písmo zná.**

(2) „Ten strašlivý příběh začal před lety, když jsem ve škole poznal zvláštní dívku. Žila sama ve velkém bytě s výhledem na Malou Stranu. V jedné místnosti byly bílé, neustále zamčené dveře. Do jejich rámu kdosi vyryl několik divných písmen. Ty dveře mě nevysvětlitelně přitahovaly, má přítelkyně se ale hovorům o nich vyhýbala. Když jednou odběhla nakoupit, sundal jsem z háčku klíče a zkoušel dveře skrývající tajemství odemknout. Po několika pokusech povolily...“

(3) Vtom jsme uviděli, že se k nám blíží vrchní. Mával na mého společníka, že prý ho někdo chce k telefonu. „Nikdo neví, že jsem tady,“ znepokojeně řekl muž, ale vstal a zamířil k šatně. Dlouho se nevracel a já začínal být netrpělivý. **Nemohl jsem se dočkat, až dokončí své vyprávění.** Náhle do kavárny vběhli muži s nosítky. Za chvíli byli zas venku, na nosítkách teď ale leželo bezvládné tělo. Ani jsem se nemusel dívat, kdo to je.

(M. Ajvaz, Druhé město, upraveno)

Úloha 11; 1 bod

Které z následujících tvrzení **jednoznačně vyplývá** z výchozího textu?

- A) Starší muž s trhavými pohyby nebyl překvapen, že svou návštěvu kavárny před muži s nosítky neutajil.
- B) Alespoň jeden z mužů, kteří spolu v kavárně hovořili o fialové knize, získal od toho druhého informaci, o níž stál.
- C) Mladší muž pocítil strach, když ho starší muž s trhavými pohyby varoval před knihou, v níž byly neznámé znaky.
- D) Alespoň jeden z mužů, kteří spolu seděli u stolu, dal tomu druhému najevo, že je průběhem jejich schůzky zklamaný.

Úloha 12; 1 bod

Ve kterém z následujících úseků výchozího textu **se uplatňuje oxymóron**?

Příklady oxymóra: „svítání na západě“ nebo „živá mrtvola“.

- A) bloudím jako zmatený pes
- B) jež se lesknou ohyzdnou krásou
- C) co jsem viděl ta prokletá písmena
- D) rozežírání známé věci našeho světa

Úloha 13; max. 3 body

Vypište z druhé části výchozího textu **tři podstatná jména**, která **obsahují předponu**.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Odpověď:

Úloha 14; 1 bod

Které z následujících tvrzení **o souvětích tučně vyznačených** ve výchozím textu **je pravdivé?**

- A) Nepřímá řeč se vyskytuje v obou těchto souvětích.
- B) Nepřímá řeč se nevyskytuje v žádném z těchto souvětí.
- C) Nepřímá řeč se vyskytuje pouze v souvětí z první části textu.
- D) Nepřímá řeč se vyskytuje pouze v souvětí ze třetí části textu.

Úloha 15; 1 bod

Které z následujících tvrzení **o slovních spojeních podtržených** ve výchozím textu **není pravdivé?**

- A) Slovní spojení „jsem od ní odešel“ má opačný význam, než má v textu slovní spojení „jsem k ní přišel“.
  - B) Slovní spojení „pověsil jsem na háček“ má opačný význam, než má v textu slovní spojení „sundal jsem z háčku“.
  - C) Slovní spojení „že se od nás vzdaluje“ má opačný význam, než má v textu slovní spojení „že se k nám blíží“.
  - D) Slovní spojení „z kavárny vyběhli“ má opačný význam, než má v textu slovní spojení „do kavárny vběhli“.
-

Úloha 16; 1 bod

Ve které z následujících vět **je pravopisná chyba?**

- A) V místní knihovně jsem si v pondělí vypůjčila Nerudovy povídky.
- B) Na včerejší dobročinné akci jsme nečekaně potkali manžele Sýkorovi.
- C) O výměnném pobytu v zahraničí jsme nadšeně vyprávěli panu Krausovi.
- D) Na oslavu svých pětatřicátých narozenin jsem pozval i Markovy kolegyně.

POKRAČOVÁNÍ NA DALŠÍ STRANĚ!

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 17–21

TEXT 1

(1) Chudoba je závažný globální problém. I v 21. století žijí na světě lidé, kteří nemají zajištěné základní podmínky pro důstojný život. Přitom několik set nejbohatších rodin má stejný majetek jako několik miliard nejchudších obyvatel planety dohromady.

Absolutní (nebo také extrémní) chudoba se obecně definuje příjmem nižším než 1,9 amerického dolaru na osobu na den. Nikde na světě taková částka nestačí na pokrytí základních životních potřeb. Naštěstí se v posledních desetiletích počet extrémně chudých lidí radikálně snížil. Podle **hrubých** odhadů Světové banky žilo v roce 2001 na Zemi přes miliardu extrémně chudých lidí, v roce 2017 „jen“ kolem 800 milionů. Odborníci předpokládají, že i v **dalších** letech bude počet extrémně chudých lidí klesat.

Na rozdíl od absolutní chudoby je chudoba relativní měřena vzdáleností od průměrné životní úrovně v konkrétní společnosti. Relativní chudoba může znamenat, že člověk chudý ve vlastní zemi, v níž žije na okraji společnosti, by v zemi jiné byl relativně bohatý. Relativně chudí lidé strádají **zejména** sociálně. Jedním ze závažných důsledků relativní chudoby je totiž sociální vyloučení.

(2) Chudobou se zabývá mnoho mezinárodních organizací, často se také diskutuje o závažných problémech **přímo** souvisejících s tímto tématem. Většina odborníků si je totiž vědoma toho, že chudoba nepřináší jen hlad či náchylnost k nemocem, ale i vyšší riziko nežádoucích jevů, jako je např. kriminalita. Je nesporné, že člověku, který se ocitne v nouzi, jsme povinni pomáhat. Měli bychom jednak poskytnout jedinci prostředky na zajištění základních životních potřeb, avšak ho motivovat k tomu, aby byl schopen se ze závislosti na pomoci vymanit.

(encyklopedie.soc.cas.cz; www.novinky.cz, upraveno)

TEXT 2

U některých přídavných jmen vzoru mladý existují tvary složené (např. bosý, bosá) i tvary jmenné (např. bos, bosa). Od přídavných jmen vzoru jarní se jmenné tvary netvoří.

(CZVV)

Úloha 17; max. 2 body

Rozhodněte o každém z následujících **tvrzení**, zda **jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (ANO)**, či **nikoli (NE)**:

17.1 Sociální vyloučení je jedinou závažnou příčinou relativní chudoby.

ANO – **NE**

17.2 Důstojný život může v 21. století vést jen několik stovek nejmajetnějších rodin světa.

ANO – **NE**

17.3 Světová banka odhaduje, že každých šestnáct let se sníží počet extrémně chudých lidí o dvě stě milionů.

ANO – **NE**

17.4 Pokud denní příjem konkrétního jedince klesne pod 1,9 amerického dolaru, stává se z absolutní chudoby chudoba extrémní.

ANO – **NE**

Úloha 18; max. 3 body

Vypište z druhé části TEXTU 1 tři přídavná jména, která jsou v textu užitá ve jmenném tvaru.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Odpověď:

Úloha 19; 1 bod

Kterou z následujících dvojic slov **nelze v kontextu TEXTU 1 považovat za synonyma?**

První slovo z dvojice vždy pochází z TEXTU 1 a je v něm vyznačeno tučně.

- A) hrubý – drsný
- B) další – následující
- C) zejména – především
- D) přímo – bezprostředně

Úloha 20; 1 bod

Kterým z následujících slov **je nutné v posledním souvětí TEXTU 1 nahradit chybně užitou spojku, aby souvětí bylo syntakticky správně?**

Chybně užitá spojka je v posuzovaném souvětí podtržena.

- A) ač
- B) než
- C) nýbrž
- D) jednak

Úloha 21; 1 bod

Ve kterém z následujících úseků **TEXTU 1** se vyskytuje chybně užitý tvar slova?

- A) částka nestačí na pokrytí základních životních potřeb
  - B) v posledních desetiletích počet extrémně chudých lidí
  - C) chudobou se zabývá mnoho mezinárodních organizací
  - D) o závažných problémech přímo souvisejících s tímto tématem
-

Úloha 22; max. 2 body

Rozhodněte o každém z následujících **tvrzení**, zda **je pravdivé (ANO)**, či **nikoli (NE)**:

22.1 Ve větě „Mezi těmito dvěma díly není rozdíl“ je tvar číslovky nespisovný.

ANO – **NE**

22.2 Ve větě „Josef II. vydal patent o zrušení nevolnictví“ je slovo „nevolnictví“ archaické.

ANO – **NE**

22.3 Ve větě „Žalobce svůj případ projel na celé čáře“ je slovo „projel“ užit jako slovo expresivní.

ANO – **NE**

22.4 Ve větě „V příručce pro začínající šachisty jsou popsány šachové partie“ je slovní spojení „šachové partie“ slangové.

ANO – **NE**

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 23–27

TEXT 1

(1)

Břemeno těžší a těžší
neseš, můj domove,
na domy prapory věší
slunce májové,
ženy se z oken smějí,
slzy a smích, slzy a smích,
muži si zbraně rozdělují
v dílnách a ve sklepích,
číhají u peleší,
až vyhrnou se běsové...

Ležáky, Lidice
a umučení druzi,
voda a krajíce
jen s odplivnutím lůzy.

A teď se, stvůro, braň!

Pro slávu revoluce

pojď s námi, kdo máš zbraň,

i kdo máš holé ruce!

(báseň F. Hrubína ze sbírky Chléb s ocelí, zkráceno)

(2)

Těch šest let křičí,
těch šest let křičí!

Šest let už trvá čas
otráveného klidu,
dnes rozkaz vyšel z vás,
z vás vyšel, vojáci lidu!

A mračna, **zoufalá mračna**

oblohu zatáhla
a šelma krve tvé lačná
krutě zasáhla
a z útroh ti rve děti,
slzy a krev, slzy a krev,
prší den – první, druhý, třetí,
prší ti na rakev.

Má Praho, už je čas,

dost falešného klidu!

Dnes rozkaz vyšel z nás,

z nás vyšel, z vojáků lidu.

TEXT 2

Apostrofa – oslovení věcí, abstraktních skutečností či nepřítomných osob.

(CZVV)

Úloha 23; 1 bod

Které z následujících tvrzení **o podtržené části TEXTU 1 je pravdivé?**

- A) Vyskytuje se zde motiv výzvy i motiv změny.
- B) Vyskytuje se zde motiv studu i motiv výčitky.
- C) Vyskytuje se zde motiv výzvy i motiv předstírané lítosti.
- D) Vyskytuje se zde motiv studu i motiv zdánlivého odporu.

Úloha 24; 1 bod

Ve kterém z následujících úseků **tučně vyznačených v TEXTU 1 se vyskytuje apostrofa?**

Uvedené úseky je nutné posuzovat v kontextu TEXTU 1.

- A) slunce májové
- B) zoufalá mračna
- C) neseš, můj domove
- D) z nás vyšel, z vojáků lidu

Úloha 25; 1 bod

Vypište z TEXTU 1 slovo, které má význam „spodina společnosti“.

Odpověď:

Úloha 26; 1 bod

Které z následujících tvrzení **odpovídá první části TEXTU 1?**

- A) Pouze v jednom čtyřverší se vyskytuje rým střídavý.
- B) V každém z obou čtyřverší se vyskytuje rým střídavý.
- C) Pouze v jednom čtyřverší se vyskytuje rým obkročný.
- D) V každém z obou čtyřverší se vyskytuje rým obkročný.

Úloha 27; 1 bod

Která z následujících možností **vystihuje TEXT 1**?

- A) Text zachycuje atmosféru zahájení Pražského povstání v roce 1945.
- B) Text zachycuje události v roce 1918, které předcházely vzniku Československa.
- C) Text popisuje přípravu atentátu na zastupujícího říšského protektora Heydricha v roce 1942.
- D) Text popisuje demonstrace českého lidu v roce 1938, které reagovaly na podpis mnichovské dohody.

Úloha 28; max. 3 body

Přiřadte k jednotlivým **větám** (28.1–28.3) **odpovídající tvrzení** (A–E):

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

28.1 Na ten hrozný den stále nemůžu zapomenout.

Odpověď: **A**   **B**   **C**   **D**   **E**

28.2 Pochopit příčinu neúspěchu je pro mě velice podstatné.

Odpověď: **A**   **B**   **C**   **D**   **E**

28.3 Matčina schopnost vidět vše optimisticky mě občas rozčilovala.

Odpověď: **A**   **B**   **C**   **D**   **E**

- A) Sloveso v infinitivu je ve větě podmětem.
- B) Sloveso v infinitivu je ve větě přívlastkem.
- C) Sloveso v infinitivu je ve větě předmětem.
- D) Sloveso v infinitivu je ve větě součástí přísudku.
- E) Sloveso v infinitivu je ve větě příslovečným určením.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 29–32

Zvláštní způsob, jak skrýt obsah důležitých zpráv, prý vymysleli staří Řekové: zprávu napsali na oholenou hlavu otroka a poté počkali, než mu zaroste. Aby si adresát mohl zdělení přečíst, musel otrokovi hlavu oholit. Kromě toho, že daný proces nebyl nejjednodušší, byl takovýto způsob posílání zpráv také poměrně nespolehlivý.

Autorem zřejmě první substituční šifry je římský dobyvatel Julius Caesar. Šifrované zprávy využíval při válečných výpravách: každé písmeno zprávy **nahradil** písmenem, které je v abecedě o tři pozice dál. Svým vynálezem se zapsal do historie kryptografie (vědy zabývající se šifrováním). V současnosti však Caesarovu šifru nepovažujeme za příliš důmyslnou, neboť je lehce rozlušitelná a téměř každý jí může porozumět.

Snad všichni nejvýznamnější vojevůdci si uvědomovali, jaké nebezpečí **hrozí**, když zpráva skončí v nepravých rukou. Cenné informace musely nepříteli **zůstat** utajeny, také bylo zapotřebí protivníka **splést**. K tomuto vytčenému cíli vedly složité šifry, které se staly účinnou zbraní a leckdy rozhodly o vítězství. Vzpomeňme třeba na legendární stroj Enigma. Dějiny druhé světové války by byly jiné, kdyby britští vědci nevyvinuli značné úsilí a tajné německé zprávy šifrované tímto strojem nakonec úspěšně nerozluštili.

(J. Tůma, Enigma a jiné šifry, upraveno)

Úloha 29; max. 4 body

Najděte ve výchozím textu **čtyři slova**, která **jsou zapsána s pravopisnou chybou**, a **napište** je **pravopisně správně**.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Slova JULIUS CAESAR, ENIGMA a KRYPTOGRAFIE jsou zapsána správně.

Odpověď:

Úloha 30; 1 bod

Která z následujících informací **je** ve výchozím textu čtenáři **předkládána jako nepodložená?**

- A) informace, že šifrované zprávy se používaly už za dob Julia Caesara
- B) informace, že na dnešní poměry je Caesarova šifra snadno rozluštitelná
- C) informace, že tajné zprávy šifrované strojem Enigma rozluštili britští vědci
- D) informace, že s nápadem napsat zprávu na oholenou hlavu otroka přišli staří Řekové

Úloha 31; 1 bod

Které z následujících tvrzení **o slovech tučně vyznačených** ve výchozím textu **je pravdivé?**

- A) Sloveso „splést“ je v textu užito ve významu „nesprávně, chybně provést“.
- B) Sloveso „hrozit“ je v textu užito ve významu „slibovat něco zlého, vyhrožovat“.
- C) Sloveso „nahradit“ je v textu užito ve významu „dosadit místo něčeho, vyměnit“.
- D) Sloveso „zůstat“ je v textu užito ve významu „uchovat se jako zbytek, pozůstatek“.

Úloha 32; 1 bod

Která z následujících možností **nejlépe vystihuje** v kontextu výchozího textu **funkci podtrženého úseku?**

- A) definovat vztah mezi historií a kryptografií
- B) shrnout poznatky vědy zvané historie kryptografie
- C) definovat bezprostředně předcházející pojem kryptografie
- D) shrnout bezprostředně předcházející poznatky o kryptografii

KONEC DIDAKTICKÉHO TESTU